

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес освіти (Україна)
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет Гренландії (Гренландія)
«1 грудня 1918 р» Університет Альба Юлія (Румунія)
Вільнюський університет прикладних наук (Литва)
Сучавський університет імені Штефана Марє (Румунія)
Університет прикладних наук (Австрія)
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Національний університет «Запорізька політехніка» (Україна)
Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)
Львівській державний університет фізичної культури імені Івана Боберського (Україна)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Сумський державний аграрний університет (Україна)

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

06 листопада 2025 року

**Co-funded by
the European Union**

Полтава
2025

Список використаної літератури

1. Портал державних послуг «Дія» – Міністерство цифрової трансформації України.
URL: <https://diia.gov.ua/news>
2. Національна стратегія кібербезпеки України. – Рада національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/news/6102.html>
3. Prozorro.Продажі – офіційний сайт державної електронної торгової системи.
URL: <https://prozorro.sale/news>

УДК 658.5:339.92:004.9(477)

Кандзюба І.В., асистент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

В умовах євроінтеграційних процесів, глобалізації світової економіки та зростання ролі цифрових технологій особливої актуальності набуває проблема вдосконалення механізмів управління зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД) українських підприємств. Цифровізація бізнес-процесів, автоматизація виробничих і управлінських функцій, а також створення цифрових платформ для зовнішньоекономічної взаємодії стають необхідною передумовою підвищення конкурентоспроможності підприємств на міжнародних ринках [1].

Зовнішньоекономічна діяльність в Україні є стратегічним напрямом розвитку економіки, оскільки сприяє залученню іноземного капіталу, розширенню експорту, доступу до нових технологій і ринків збуту. Водночас сучасні виклики – воєнні ризики, нестабільність валютних курсів, зміни в логістичних ланцюгах і посилення регуляторних вимог – зумовлюють потребу у глибокій трансформації механізмів управління. У цих умовах цифрова трансформація виступає не лише як технологічна інновація, а як системна стратегія розвитку підприємства [2].

Сучасний менеджмент ЗЕД вимагає швидкого оброблення великих обсягів даних, координації міжнародних операцій і забезпечення інформаційної безпеки. Використання технологій Big Data, Blockchain, штучного інтелекту (AI), а також хмарних систем управління дозволяє підприємствам забезпечувати оперативний контроль за контрактами, логістикою, митними процедурами та розрахунками з партнерами [3].

Інтеграція цифрових інструментів у систему управління ЗЕД забезпечує низку переваг:

- зниження транзакційних витрат і мінімізацію людського фактору;
- підвищення прозорості та надійності зовнішньоекономічних операцій;
- можливість прогнозування попиту і ринкових коливань;
- забезпечення захисту даних через застосування блокчейн-технологій.

У практичній площині цифровізація ЗЕД означає впровадження ERP- і CRM-систем, електронного документообігу, використання електронних підписів, митного «єдиного вікна» та платформ аналітики експортно-імпортних операцій. Такі рішення вже реалізуються у багатьох країнах ЄС, і Україна поступово гармонізує свої цифрові стандарти з європейськими [2].

Інституційна адаптація України до вимог Європейського Союзу передбачає впровадження міжнародних стандартів управління, сертифікації продукції та цифрового контролю зовнішньоекономічних процесів. Відповідно до положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, підприємства мають не лише забезпечувати якість продукції, а й використовувати прозорі цифрові інструменти обліку й контролю, що відповідають європейським вимогам [2].

Важливу роль у цьому процесі відіграє державна політика цифровізації економіки. Зокрема, реалізація Стратегії цифрової трансформації економіки України до 2030 року передбачає створення електронної екосистеми для бізнесу, у тому числі у сфері міжнародної торгівлі [5]. Це включає розвиток цифрових сервісів для митного оформлення, створення онлайн-порталів для реєстрації угод та цифрового супроводу експортних контрактів.

Тенденції міжнародної економіки свідчать, що ефективність управління зовнішньоекономічною діяльністю все частіше оцінюється через призму сталого розвитку. Цей підхід поєднує три ключові компоненти: економічний, соціальний і екологічний. Підприємства, що інтегрують принципи ESG (Environmental, Social, Governance) у систему ЗЕД, отримують переваги у вигляді доступу до «зелених» фінансових інструментів, міжнародних грантів і партнерських програм [4].

В умовах міжнародної інтеграції важливими завданнями є впровадження енергоефективних технологій, оптимізація споживання ресурсів, дотримання міжнародних екологічних норм, а також забезпечення соціальної відповідальності бізнесу. Впровадження цифрових інструментів моніторингу екологічних показників допомагає компаніям дотримуватися стандартів ЄС і підвищувати репутаційну привабливість на ринку [4].

Окремої уваги потребує питання кадрового забезпечення цифрової трансформації. Для ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю необхідні фахівці з компетенціями у сфері цифрової аналітики, міжнародного права, ризик-менеджменту та крос-культурної комунікації. Відповідно до світових тенденцій, у програми підготовки менеджерів ЗЕД слід інтегрувати дисципліни з цифрового менеджменту, управління інформаційними потоками, використання аналітичних платформ і штучного інтелекту [1].

В Україні такі напрями поступово формуються у межах освітніх програм із менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, що є запорукою підготовки кадрів нового типу – аналітично мислячих, інноваційно орієнтованих та готових до роботи в умовах міжнародної цифрової економіки.

Отже, цифрова трансформація механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств України є ключовим чинником інтеграції у глобальний економічний простір. Вона передбачає не лише технічну модернізацію, а й системну зміну управлінських підходів, заснованих на даних, аналітиці та інноваціях. Впровадження цифрових технологій, орієнтація на принципи сталого розвитку, гармонізація законодавства з європейськими стандартами та підготовка висококваліфікованих кадрів забезпечать зміцнення конкурентних позицій українських підприємств на міжнародній арені.

Список використаних джерел

1. Бакаєв О. В. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 312 с.
2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: імплементація та виклики. Київ: Наукова думка, 2021. 256 с. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/association-agreement>
3. Ткаченко Т. О. Big Data, Blockchain і AI у системі управління підприємством: нові можливості. *Економіка і управління*. 2023. №2. С. 19–27. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal>
4. Поручник А. М. Глобальна економіка. Київ: КНЕУ, 2020. 389 с.
5. Стратегія цифрової трансформації економіки України до 2030 року / Кабінет Міністрів України. Київ, 2022. 74 с.